

PREDLOG

ZAKON O STRANIM I INVAZIVNIM STRANIM VRSTAMA BILJAKA, ŽIVOTINJA I GLJIVA*

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se način sprečavanja unošenja i širenja stranih i invazivnih stranih vrsta biljaka, životinja i gljiva, radi ublažavanja i smanjivanja na najmanju moguću mjeru štetnog uticaja na biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi.

Strane vrste biljaka, životinja i gljiva

Član 2

Strana vrsta biljaka, životinja i gljiva (u daljem tekstu: strana vrsta) je svaka živa jedinka vrste, podvrste ili niže taksonomske grupe životinja, biljaka, gljiva ili mikroorganizama koji su unijeti izvan svog prirodnog područja rasprostranjenosti, uključujući njihove djelove, gamete, sjeme, jajašca ili propagule tih vrsta, kao i hibride, sorte ili pasmine koje su sposobne za preživljavanje i dalje razmnožavanje.

Izuzeće od primjene

Član 3

Ovaj zakon ne primjenjuje se na:

- biljke, životinje i gljive koje mijenjaju svoje prirodno područje rasprostranjenosti bez ljudske intervencije, zbog promjena ekoloških uslova i uslova izazvanih klimatskim promjenama;
- genetski modificirane organizme;
- patogene organizme koji izazivaju bolesti životinja;
- štetne organizme bilja ili biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom;
- strane vrste riba i drugih vodenih organizama koje se koriste u akvakulturi sa liste stranih i lokalno prisutnih vrsta riba i drugih vodenih organizama;
- mikroorganizme koji se proizvode ili uvoze, radi upotrebe u sredstvima za zaštitu bilja;
- mikroorganizme koji se proizvode ili uvoze za primjenu u biocidnim proizvodima u skladu sa zakonom;
- sadni materijal, sorte i sjemenski materijal poljoprivrednog bilja u skladu sa zakonom; i
- domaće vrste životinja koje se uzgajaju u skladu sa zakonom.

Značenje izraza

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **držanje u zatvorenom sistemu** je držanje organizama stranih i invazivnih stranih vrsta u zatvorenim objektima iz kojih ne mogu pobjeći ili se raširiti;
- 2) **ex-situ očuvanje** je očuvanje komponenti biodiverziteta izvan njihovih prirodnih staništa;
- 3) **invazivna strana vrsta koja izaziva zabrinutost na području Evropske unije** je invazivna strana vrsta koja ima štetan uticaj na biodiverzitet i ekosistem na području Evropske unije, i za koju:

- je na osnovu dostupnih naučnih dokaza utvrđeno: da je strana vrsta na području Evropske unije; da može uspostaviti održivu populaciju i raširiti se u životnoj sredini u postojećim uslovima kao i predvidljivim uslovima klimatskih promjena u jednoj biogeografskoj regiji koju dijele više od dvije države ili jednoj morskoj podregiji; da ima značajan štetan uticaj na biodiverzitet ili usluge ekosistema i zdravlje ljudi ili privredu;
 - je procjena rizika pokazala da je potrebno usklađeno djelovanje na nivou Evropske unije kako bi se spriječilo njeno unošenje, naseljavanje ili širenje;
 - će se unošenjem na listu vrsta koje izazivaju zabrinutost za Evropsku uniju spriječiti, svesti na najmanju moguću mjeru ili ublažiti njihov štetan uticaj.
- 4) **invazivna strana vrsta koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori** je invazivna strana vrsta za koju se, na osnovu naučnih dokaza, smatra da ima štetan uticaj na biodiverzitet i ekosistem njenim puštanjem i širenjem na teritoriji ili dijelu teritorije Crne Gore;
 - 5) **iskorjenjivanje invazivne strane vrste** je potpuno i trajno uklanjanje invazivne strane vrste odgovarajućim sredstvima;
 - 6) **istraživanje** je sprovođenje teorijskog ili eksperimentalnog istraživanja u zatvorenom sistemu, radi dobijanja novih naučnih rezultata ili razvoja novih proizvoda, uključujući početne faze identifikacije, karakterizacije i izolacije genetskih karakteristika invazivnih stranih vrsta, osim onih karakteristika koje te vrste čine invazivnom vrstom, u mjeri koja omogućava da se te karakteristike prenesu na neinvazivne strane vrste;
 - 7) **kontrola populacije invazivne strane vrste** je svaka mjera koja se primjenjuje na invazivne strane vrste, koju je nemoguće iskorijeniti, kako bi se njena brojnost, invazivna sposobnost i štetni uticaj na biodiverzitet, usluge ekosistema, zdravlje ljudi ili životnu sredinu sveo na najmanji mogući nivo, istovremeno vodeći računa da se na najmanju moguću mjeru svede uticaj tih mjera na neciljne vrste i njihova staništa;
 - 8) **kommercijalne zalihe invazivnih stranih vrsta** su vrste koje se koriste u istraživačkim ustanovama ili ustanovama za ex-situ očuvanje, kao i u medicinske svrhe;
 - 9) **putevi unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta** su mehanizmi unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta;
 - 10) **prevoz** je transport jedinki stranih i invazivnih stranih vrsta unutar Crne Gore;
 - 11) **rano otkrivanje invazivne strane vrste** je potvrđivanje prisutnosti jedinke ili jedinki invazivne strane vrste u životnoj sredini prije nego postane široko rasprostranjena;
 - 12) **sprečavanje širenja populacije invazivne strane vrste** je svaka mjera koja se preduzima, radi smanjenja na najmanju moguću mjeru rizika od rasprostranjenja i širenja populacije invazivne strane vrste izvan područja invazije;
 - 13) **stavljanje na tržište** je prva isporuka strane ili invazivne strane vrste na tržište;
 - 14) **tranzit** je transport jedinki stranih i invazivnih stranih vrsta preko carinskog područja Crne Gore, bez stavljanja u promet u Crnoj Gori;
 - 15) **taksonomska pripadnost** je biološka klasifikacija organizama;
 - 16) **upravljanje** je preduzimanje mjera radi iskorjenjivanja, suzbijanja populacije ili sprečavanja širenja populacije invazivne strane vrste, istovremeno vodeći računa da se na najmanju moguću mjeru svede uticaj tih mjera na neciljne vrste i njihova staništa;
 - 17) **unošenje strane i invazivne strane vrste** je uvoz ili isporuka strane ili invazivne strane vrste iz druge države na teritoriju Crne Gore, odnosno premještanje vrste izvan njenog područja prirodne rasprostranjenosti, kao posljedica ljudske aktivnosti;
 - 18) **široko rasprostranjena invazivna strana vrsta** je invazivna strana vrsta čija je populacija prošla fazu prirodnog prilagođavanja i koja se rasprostranila i naselila veliki dio potencijalnog područja rasprostranjenosti u kojem može preživjeti i razmnožavati se.

Postupanje sa stranim vrstama

Član 5

Strane vrste mogu se unositi, uzgajati i/ili stavljati na tržište, ako se nalaze na listi dozvoljenih stranih vrsta.

Na listi iz stava 1 ovog člana ne smiju se nalaziti strane vrste sa liste invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji.

Zabranjeno je unošenje, uzgoj i/ili stavljanje na tržište stranih vrsta u prirodu i/ili ekosisteme u kojima prirodno nijesu nastanjene, a koje se ne nalaze na listi dozvoljenih stranih vrsta.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, strane vrste koje se ne nalaze na listi dozvoljenih stranih vrsta mogu se unositi, radi puštanja u prirodu, uzgajanja u zatvorenim sistemima u kojima prirodno nijesu nastanjene i stavljati na tržište na osnovu dozvole u skladu sa ovim zakonom.

Lice koje unosi, uzgaja i stavlja na tržište strane vrste u skladu sa ovim zakonom, dužno je da obezbijedi strogo kontrolisane uslove, radi sprečavanja bijega i/ili puštanja u prirodu i odgovorno je za štetu koju prouzrokuju strane vrste.

Listu dozvoljenih stranih vrsta i način ažuriranja liste utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo), uz saglasnost organa državne uprave nadležnih za poslove poljoprivrede i ekonomije.

Dozvola za unošenje strane vrste u prirodu

Član 6

Strane vrste koje se ne nalaze na listi dozvoljenih stranih vrsta i na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, mogu se unositi u prirodu, ako ne predstavljaju opasnost po biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi, na osnovu dozvole za unošenje strane vrste u prirodu, koju izdaje organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: organ uprave).

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana, mogu podnijeti privredna društva ili druga pravna lica, preduzetnici i fizička lica.

Zahtjev iz stava 3 ovog člana sadrži:

- podatke o podnosiocu zahtjeva (naziv i sjedište, matični broj, odnosno ime i prezime i adresu);
- naučni/narodni naziv strane vrste, broj ili količinu jedinki, porijeklo jedinki, opis razvojnog stadijuma ili oblika, a za životinjske vrste i pol i starost jedinki;
- opis svrhe i način unošenja u prirodu, sa vremenskim periodom u kojem će se vršiti unošenje i lokaciju na koju će se unositi strane vrste u prirodu;
- opis razloga planiranog unošenja u prirodu.

Zahtjev iz stava 3 ovog člana može se podnijeti za najviše deset stranih vrsta.

Zahtjev iz stava 3 ovog člana organ uprave dostavlja Komisiji za procjenu invazivnosti strane vrste (u daljem tekstu: Komisija), radi sačinjavanja izvještaja sa mišljenjem o eventualnoj opasnosti stranih vrsta za biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi.

Komisija je dužna da u roku od 20 dana od dana prijema zahtjeva sačini izvještaj sa mišljenjem o eventualnoj opasnosti stranih vrsta za biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu izvještaja iz stava 6 ovog člana, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa uprave nadležnog za veterinarske i fitosanitarne poslove na period od pet godina i sadrži uslove za unošenje strane vrste u prirodu i rok za dostavljanje izvještaja organu uprave o unošenju strane vrste u prirodu.

Organ uprave odbiće zahtjev za izdavanje dozvole ako se na osnovu izvještaja i mišljenja Komisije i mišljenja organa uprave nadležnog za veterinarske i fitosanitarne poslove utvrdi da

unošenje strane vrste u prirodu predstavlja opasnost po biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi.

U slučaju odbijanja zahtjeva za izdavanje dozvole podnosilac zahtjeva može pokrenuti postupak izrade procjene rizika invazivnosti strane vrste (u daljem tekstu: procjena rizika) u skladu sa članom 9 ovog zakona.

Ako se radi o unošenju morskih stranih vrsta, organ uprave zahtjev dostavlja naučno-istraživačkoj ustanovi koja se bavi zaštitom i izučavanjem mora (u daljem tekstu: Institut), radi pribavljanja mišljenja.

Dozvola za uzgoj strane vrste u zatvorenom sistemu

Član 7

Strane vrste koje se ne nalaze na listi dozvoljenih stranih vrsta i na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, mogu se unositi radi uzgajanja u zatvorenom sistemu, ako ne predstavljaju opasnost po biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi, na osnovu dozvole organa uprave za uzgoj strane vrste u zatvorenom sistemu.

Dozvola iz stava 1 ovog člana, izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana, mogu podnijeti privredna društva ili druga pravna lica, preduzetnici i fizička lica.

Zahtjev iz stava 3 ovog člana sadrži:

- podatke o podnosiocu zahtjeva (naziv i sjedište, matični broj, odnosno ime i prezime i adresu);
- naučni/narodni naziv strane vrste, planirani broj ili količinu jedinki, opis razvojnog stadijuma ili oblika, a za životinjske vrste i pol i starost jedinki;
- lokaciju i opis uzgajališta;
- datum planiranog početka uzgoja stranih vrsta;
- opis kapaciteta zatvorenog sistema za uzgoj u odnosu na planirani broj jedinki stranih vrsta;
- opis mjera kojima se onemogućava širenje tih vrsta u prirodu i njihovo uklanjanje iz zatvorenog sistema za uzgoj;
- uslove držanja i postupanja sa jedinkama strane vrste u zatvorenom sistemu za uzgoj, uključujući i način čišćenja, dezinfekcije, održavanja, rukovanja otpadnim materijalom nastalim tokom uzgoja u zatvorenom sistemu, tehnike njegove inaktivacije i uklanjanja i određište konačnog zbrinjavanja;
- uslove transporta do i od zatvorenog sistema za uzgoj jedinki strane vrste;
- način upravljanja rizikom od bijega ili širenja ili neovlašćenog uklanjanja jedinki strane vrste; i
- način vršenja nadzora.

Zahtjev iz stava 3 ovog člana može se podnijeti za najviše 20 stranih vrsta.

Zahtjev iz stava 3 ovog člana organ uprave dostavlja Komisiji, radi sačinjavanja izvještaja sa mišljenjem o eventualnoj opasnosti stranih vrsta za biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi.

Komisija je dužna da u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva sačini izvještaj sa mišljenjem o eventualnoj opasnosti stranih vrsta za biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu izvještaja i mišljenja Komisije i prethodno pribavljenog mišljenja organa uprave nadležnog za veterinarske i fitosanitarne poslove na period od pet godina i sadrži uslove za uzgoj strane vrste u zatvorenom sistemu i rok za dostavljanje izvještaja organu uprave o uzgoju strane vrste u zatvorenom sistemu.

Organ uprave odbiće zahtjev za izdavanje dozvole, ako se na osnovu izvještaja i mišljenja Komisije i mišljenja organa uprave nadležnog za veterinarske i fitosanitarne poslove utvrdi da

uzgoj strane vrste u zatvorenom sistemu predstavlja opasnost po biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi.

U slučaju odbijanja zahtjeva za izdavanje dozvole podnosilac zahtjeva može pokrenuti postupak izrade procjene rizika u skladu sa članom 9 ovog zakona.

Ako se radi o korišćenju morskih stranih vrsta, organ uprave zahtjev dostavlja Institutu, radi pribavljanja mišljenja.

Dozvola za stavljanje strane vrste na tržište

Član 8

Strane vrste koje se ne nalaze na listi dozvoljenih stranih vrsta i na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, mogu se stavljati na tržište, ako ne predstavljaju opasnost za biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi, na osnovu dozvole organa uprave za stavljanje strane vrste na tržište.

Dozvola iz stava 1 ovog člana, izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana, mogu podnijeti privredna društva ili druga pravna lica i preduzetnici.

Zahtjev iz stava 3 ovog člana sadrži:

- podatke o podnosiocu zahtjeva (naziv i sjedište, matični broj, odnosno ime i prezime i adresu);
- naučni/narodni naziv strane vrste, opis razvojnog stadijuma ili oblika, broj ili količinu jedinki, porijeklo jedinki, a za životinjske vrste i pol i starost jedinki;
- opis svrhe stavljanja strane vrste na tržište.

Zahtjev iz stava 3 ovog člana, može se podnijeti za najviše 50 stranih vrsta.

Zahtjev iz stava 3 ovog člana, organ uprave dostavlja Komisiji, radi sačinjavanja izvještaja sa mišljenjem o eventualnoj opasnosti stranih vrsta po biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi.

Komisija je dužna da u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva sačini izvještaj sa mišljenjem o eventualnoj opasnosti stranih vrsta po biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu izvještaja i mišljenja Komisije i prethodno pribavljenog mišljenja organa uprave nadležnog za veterinarske i fitosanitarne poslove i izdaje se na period od pet godina i sadrži uslove za stavljanje na tržište i rok za dostavljanje izvještaja organu uprave o realizovanoj aktivnosti stavljanja strane vrste na tržište.

Organ uprave odbiće zahtjev za izdavanje dozvole, ako se na osnovu izvještaja i mišljenja Komisije i mišljenja organa uprave nadležnog za veterinarske i fitosanitarne poslove utvrdi da stavljanje strane vrste na tržište predstavlja opasnost po biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi.

U slučaju odbijanja zahtjeva za izdavanje dozvole podnosilac zahtjeva može pokrenuti postupak izrade procjene rizika u skladu sa članom 9 ovog zakona.

Ako se radi o korišćenju morskih stranih vrsta, organ uprave zahtjev dostavlja Institutu, radi pribavljanja mišljenja.

Procjena rizika invazivnosti strane vrste

Član 9

Postupak za procjenu rizika invazivnosti strane vrste pokreće organ uprave na zahtjev privrednog društva ili drugog pravnog lica, preduzetnika i fizičkog lica kojem je odbijen zahtjev za izdavanje dozvole iz čl. 6, 7 i 8 ovog zakona.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana sadrži:

- podatke o podnosiocu zahtjeva (naziv i sjedište, matični broj, odnosno ime i prezime i adresu);
- lokalitet na kome se planira unošenje, uzgoj ili stavljanje na tržište strane vrste;
- svrhu planiranog unošenja, uzgoja ili stavljanja na tržište i važnost unošenja sa aspekta zaštite prirode;
- naučni/narodni naziv strane vrste koja se unosi u prirodu, uzgaja ili stavlja na tržište;
- vremenski period realizacije unošenja u prirodu, uzgoja ili stavljanja na tržište strane vrste.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana, podnosi se za svaku vrstu pojedinačno.

Procjenu rizika iz stava 1 ovog člana, izrađuje Komisija za procjenu rizika, koju obrazuje organ uprave.

Komisija za procjenu rizika obrazuje se iz reda zaposlenih u organu uprave i drugih stručnih lica koja imaju završen VII-1 nivo nacionalnog okvira kvalifikacija i najmanje pet godina radnog iskustva u struci iz oblasti zaštite prirode.

Komisija za procjenu rizika, sačinjava izvještaj o procjeni rizika invazivnosti strane vrste koji sadrži:

- opis strane vrste i njenu taksonomsku pripadnost, prirodno i potencijalno područje rasprostranjenosti;
- opis načina i dinamike razmnožavanja i širenja, uključujući i postojanje uslova životne sredine potrebnih za njihovo razmnožavanje i širenje;
- opis mogućih puteva unosa i širenja vrsta, kako namjernog tako i nenamjernog, uključujući prema potrebi proizvode sa kojima je strana vrsta obično povezana;
- detaljnu procjenu rizika od unošenja, naseljavanja i širenja u relevantnim biogeografskim regionima u postojećim uslovima i mogućim predvidivim uslovima klimatskih promjena;
- opis rasprostranjenosti vrste, odnosno njene prisutnosti u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji ili u susjednim državama, uključujući i njenu buduću rasprostranjenost;
- opis štetnih uticaja na biodiverzitet i usluge ekosistema, uticaja na autohtone vrste, zaštićena područja, ugrožena staništa, kao i na zdravlje ljudi, uključujući procjenu mogućeg budućeg uticaja uzimajući u obzir dostupne naučne podatke;
- procjenu mogućih troškova štete na biodiverzitet i usluge ekosistema; i
- opis društvene i privredne koristi strane vrste.

Procjena rizika invazivnosti strane vrste izrađuje se najkasnije u roku od dvije godine od dana prijema zahtjeva iz stava 2 ovog člana.

Organ uprave, dužan je da organizuje javnu raspravu o procjeni rizika iz stava 4 ovog člana, i obavijesti zainteresovane organe i organizacije i zainteresovanu javnost i Komisiju o načinu, roku i mjestu javnog uvida, načinu dostavljanja primjedbi i mišljenja, vremenu i mjestu održavanja javne rasprave na internet stranici organa uprave i/ili putem štampanih medija.

Organ uprave na osnovu procjene rizika, uzimajući u obzir mišljenje zainteresovanih organa, organizacija, zainteresovane javnosti i Komisije izdaje dozvolu ili odbija zahtjev za izdavanje dozvole ako postoji rizik od invazivnosti strane vrste.

Dozvola se izdaje na period od pet godina.

Troškove izrade procjene rizika snosi podnosilac zahtjeva.

Način izrade procjene rizika propisuje Ministarstvo.

Invazivne strane vrste

Član 10

Invazivna strana vrsta biljaka, životinja ili gljiva (u daljem tekstu: invazivna strana vrsta) je vrsta za koju je utvrđeno da njeno unošenje ili širenje ugrožava ili štetno utiče na biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi.

Invazivne strane vrste koje se nalaze na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji ne smiju se:

- unositi na područje Crne Gore, uključujući tranzit pod carinskim nadzorom;
- držati, uključujući držanje u zatvorenim sistemima;
- uzgajati i/ili razmnožavati, uključujući i zatvorene sisteme;
- stavljati na tržište Crne Gore;
- prevoziti unutar Crne Gore, osim u objekte za iskorjenjivanje;
- prevoziti iz Crne Gore, osim u objekte za iskorjenjivanje;
- upotrebljavati ili razmjenjivati;
- puštati u prirodu.

Listu invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji i način ažuriranja liste utvrđuje Ministarstvo, uz predhodnu saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede.

Dozvola za korišćenje invazivnih stranih vrsta u naučne svrhe, ex-situ očuvanje i proizvodnju medicinskih proizvoda

Član 11

Invazivne strane vrste koje se nalaze na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, mogu se unositi na područje Crne Gore, držati, uzgajati i/ili razmnožavati, prevoziti unutar Crne Gore, upotrebljavati ili razmjenjivati u naučne svrhe, ex-situ očuvanje ili proizvodnju medicinskih proizvoda na osnovu dozvole organa uprave.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana može podnijeti pravno lice koje ispunjava uslove u pogledu kadra, opreme i prostora.

Zahtjev iz stava 3 ovog člana sadrži:

- podatke o podnosiocu zahtjeva (naziv i sjedište, matični broj);
- naučni/narodni naziv invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji;
- opis djelatnosti koju obavlja podnosilac zahtjeva;
- opis razvojnog stadijuma ili oblika invazivne strane vrste;
- razloge zbog kojih se traži dozvola sa podacima o planiranom korišćenju, uključujući očekivane rezultate i opis laboratorijskih postupaka koji će se obavljati u zatvorenom sistemu;
- period u kojem se namjerava koristiti invazivna strana vrsta;
- broj ili količinu jedinki invazivne strane vrste, kao i dokaz o porijeklu vrste;
- način i uslove držanja i postupanja sa invazivnim stranim vrstama;
- način i uslove transporta do i od zatvorenog sistema za uzgoj invazivne strane vrste;
- način upravljanja rizikom od bijega ili širenja ili neovlašćenog uklanjanja invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji;
- način čišćenja, dezinfekcije, održavanja, rukovanja otpadom (podatke o otpadu koji će se proizvesti, tehnike predviđene za inaktivaciju i uklanjanje otpada na kraju istraživanja i odredište konačnog zbrinjavanja).

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- dokaz o ispunjavanju uslova u pogledu kadra, opreme i prostora;

- plan i mjere koje će se sprovoditi u slučaju mogućeg bijega ili širenja invazivne strane vrste, uključujući i plan iskorjenjivanja.

Invazivne strane vrste životinja koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji moraju se obilježiti u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita prirode.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana, sa dokumentacijom dostavlja se Komisiji, radi davanja mišljenja.

Ako se radi o korišćenju morskih stranih vrsta, organ uprave zahtjev dostavlja i Institutu, radi pribavljanja mišljenja.

O podnesenom zahtjevu iz stava 3 ovog člana, organ uprave obavještava zainteresovane organe i organizacije i zainteresovanu javnost objavljivanjem zahtjeva na internet stranici organa uprave.

Zainteresovani organi i organizacije i zainteresovana javnost, mogu u roku od deset dana od dana objavljivanja zahtjeva dostaviti mišljenje organu uprave o podnijetom zahtjevu.

Komisija je dužna da u roku od 20 dana od dana prijema zahtjeva, sačini izvještaj sa mišljenjem o eventualnoj opasnosti invazivnih stranih vrsta po biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi.

Na osnovu mišljenja Komisije, organ uprave izdaje dozvolu za korišćenje invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji.

Dozvola se izdaje najduže na period od pet godina i sadrži uslove i rok za korišćenje invazivne strane vrste, koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, kao i rok za izvještavanje organa uprave o korišćenju invazivne strane vrste.

Nosilac dozvole iz stava 13 ovog člana dužan je da organu uprave podnese izvještaj o korišćenju invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji.

Organ uprave vodi evidenciju o izdatim dozvolama iz stava 1 ovog člana, koja sadrži podatke o naučnom nazivu invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji za koju je izdata dozvola, broj ili količinu primjeraka, svrhu zbog koje je izdata dozvola i carinski broj.

Evidencija iz stava 15 ovog člana dostupna je na internet stranici organa uprave.

Bliže uslove iz stava 3 ovog člana, obrazac zahtjeva iz stava 2 ovog člana i obrazac dozvole za korišćenje invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, propisuje Ministarstvo.

Korišćenje invazivnih stranih vrsta radi zaštite javnog interesa

Član 12

Invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji mogu se koristiti, radi zaštite javnog interesa, odnosno zaštite zdravlja, sigurnosti, uspostavljanja povoljnijih uslova od značaja za životnu sredinu, uključujući interese socijalne ili ekonomske prirode, ukoliko ne postoje druge mogućnosti za zaštitu javnog interesa, na osnovu dozvole koju izdaje organ uprave.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana može podnijeti pravno lice koje ispunjava uslove u pogledu kadra, opreme i prostora iz člana 11 ovog zakona.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana, pored podataka iz člana 11 st. 4 i 5 ovog zakona, sadrži i razloge za zaštitu javnog interesa.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana organ uprave dostavlja Komisiji, radi davanja mišljenja.

Ako se radi o korišćenju morskih invazivnih stranih vrsta, organ uprave zahtjev dostavlja i Institutu, radi pribavljanja mišljenja.

O podnesenom zahtjevu iz stava 2 ovog člana, organ uprave obavještava zainteresovane organe i organizacije i zainteresovanu javnost objavljivanjem zahtjeva na internet stranici organa uprave.

Zainteresovani organi i organizacije i zainteresovana javnost, može u roku od deset dana od dana objavljivanja zahtjeva iz stava 2 ovog člana dostaviti mišljenje organu uprave o podnjetom zahtjevu.

Komisija je dužna da u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva, dostavi organu uprave mišljenje o potrebi zaštite javnog interesa, uzimajući u obzir primjedbe i sugestije zainteresovanih organa i organizacija i zainteresovane javnosti.

Organ uprave, na osnovu mišljenja Komisije, izdaje dozvolu za korišćenje invazivne strane vrste, odnosno odbija zahtjev za korišćenje invazivne strane vrste.

U slučaju odbijanja zahtjeva za izdavanje dozvole za korišćenje invazivne strane vrste obavještava se Evropska komisija.

Organ uprave dužan je da u roku od pet dana od dana izdavanja dozvole obavijesti javnost i dozvolu objavi na svojoj internet stranici.

O izdatim dozvolama za korišćenje invazivne strane vrste organ uprave vodi evidenciju, koja sadrži podatke o naučnom nazivu strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji za koju je izdato dozvola, broj ili količinu primjeraka, svrhu zbog koje je izdata dozvola i carinski broj.

Nosilac dozvole dužan je da organu uprave podnese izvještaj o korišćenju invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji.

Evidencija iz stava 13 ovog člana, objavljuje se na internet stranici organa uprave.

Komisija

Član 13

Radi davanja stručnih mišljenja i sačinjavanja izvještaja za postupanje sa stranim i invazivnim stranim vrstama u skladu sa ovim zakonom, Ministarstvo obrazuje Komisiju, kao stručno i savjetodavno tijelo.

Komisija se obrazuje na period od pet godina iz reda stručnjaka za pojedine taksonomske grupe stranih i invazivnih stranih vrsta, koji imaju završen VII-1 nivo nacionalnog okvira kvalifikacija i najmanje pet godina radnog iskustva u struci.

Troškove rada Komisije iz čl. 6, 7, 8, 11 i 12 ovog zakona snosi podnosilac zahtjeva.

Aktom o osnivanju Komisije utvrđuje se bliži sastav, troškovi i druga pitanja od značaja za rad Komisije.

Hitne mjere

Član 14

Ako organ uprave na osnovu naučnih dokaza, utvrdi pojavu strane vrste koja do tada nije bila prisutna na području ili dijelu područja Crne Gore ili pojavu invazivne strane vrste koja se ne nalazi na listi invazivnih stranih vrsta koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji ili može predstavljati invazivnu stranu vrstu ili rizik za biodiverzitet, ekosistem i zdravlje ljudi, dužan je da u roku od pet dana od dana saznanja obavijesti Komisiju, radi davanja predloga sprovođenja hitnih mjera za iskorjenjivanje, kontrolu daljeg širenja i sprečavanja unošenja.

Hitne mjere iz stava 1 ovog člana, Komisija predlaže organu uprave najkasnije u roku od 20 dana od dana prijema obavještenja.

Hitne mjere iz stava 1 ovog člana, na predlog Komisije utvrđuje Ministarstvo i to:

- zabranu unošenja na područje Crne Gore, uključujući tranzit pod carinskim nadzorom;

- zabranu držanja strane vrste;
- zabranu uzgajanja i/ili razmnožavanja;
- zabranu stavljanja na tržište Crne Gore;
- zabranu prevoza unutar Crne Gore, osim u objekte za iskorjenjivanje;
- zabranu prevoza iz Crne Gore, osim u objekte za iskorjenjivanje;
- zabranu upotrebe ili razmjenjivanja; ili
- zabranu puštanja u prirodu.

Nakon utvrđivanja hitnih mjera, organ uprave bez odlaganja obavlja procjenu rizika za strane vrste za koje je utvrđeno da se ne nalaze na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, u skladu sa članom 9 ovog zakona.

Procjena rizika iz stava 4 ovog člana, mora biti sprovedena najkasnije u roku od 24 mjeseca od dana utvrđivanja hitnih mjera.

Sistem ranog otkrivanja i brzog preduzimanja mjera iskorjenjivanja

Član 15

Fizičko ili pravno lice koje uoči pojavu invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, dužno je da o tome odmah obavijesti organ uprave i organ uprave nadležan za inspekcijske poslove.

Nakon potvrđivanja prisutnosti invazivne strane vrste koja se nalazi na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost, organ uprave utvrđuje mjere za iskorjenjivanje te vrste u ranoj fazi invazije.

Mjere iz stava 2 ovog člana, sprovodi pravno lice koje ispunjava uslove iz člana 17 ovog zakona, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana obavještenja o ranom otkrivanju.

Mjere iskorjenjivanja iz stava 2 ovog člana, sprovode se na način kojim se efikasno, potpuno i trajno uklanja populacija invazivne strane vrste, vodeći računa o zdravlju ljudi i životnoj sredini, posebno neciljnih vrsta i njihovih staništa i zaštiti dobrobiti životinja.

Ministarstvo u slučaju pojave invazivne strane vrste i sprovođenja mjera iskorjenjivanja populacija invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Evropskoj uniji obavještava Evropsku komisiju.

Troškove sprovođenja mjera iz stava 2 ovog člana, snosi fizičko ili pravno lice koje je prouzrokovalo širenje invazivne strane vrste, odnosno u slučaju kada nije moguće utvrditi fizičko ili pravno lice ili kada se radi o spontanom širenju populacije invazivne strane vrste, troškovi sprovođenja mjera iskorjenjivanja obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore (u daljem tekstu: budžet).

Troškove sprovođenja mjera iskorjenjivanja invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost na zaštićenom području, kada nije moguće utvrditi fizičko ili pravno lice koje je prouzrokovalo širenje invazivne strane vrste, snosi upravljač zaštićenog područja.

Nesprovođenje mjera o iskorjenjivanju invazivne strane vrste

Član 16

Mjere iskorjenjivanja invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost neće se sprovoditi ako organ uprave na osnovu naučnih dokaza i mišljenja Komisije u roku od dva mjeseca od dana potvrđivanja prisustva invazivne strane vrste, utvrdi da:

- iskorjenjivanje nije izvodljivo i ne može se primijeniti u životnoj sredini u kojoj se invazivna strana vrsta naselila;
- će troškovi iskorjenjivanja biti visoki i nesrazmjerni koristi od iskorjenjivanja;
- bi iskorjenjivanje imalo štetan uticaj na zdravlje ljudi i životnu sredinu.

O nesprovođenju mjera iz stava 1 ovog člana, ako se radi o iskorjenjivanju invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost za Evropsku uniju, pribavlja se mišljenje Evropske komisije.

Pravno lice za sprovođenje mjera

Član 17

Hitne mjere i mjere iskorjenjivanja iz čl. 14 i 15 ovog zakona, može da sprovodi pravno lice koje ispunjava uslove u pogledu kadra i opreme.

Ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana utvrđuje organ uprave.

Bliže uslove iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede.

Akcioni plan za kontrolu nenamjernog unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta

Član 18

Kontrola puteva nenamjernog unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta, vrši se na osnovu akcionog plana.

Akcioni plan priprema organ uprave u saradnji sa Komisijom.

Akcioni plan donosi Ministarstvo, uz prethodno pribavljena mišljenja organa državne uprave nadležnih za poslove pomorstva i poljoprivrede.

Akcioni plan naročito sadrži:

- moguće puteve nenamjernog unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta;
- mjere koje treba sprovoditi, radi sprečavanja unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta;
- dinamiku sprovođenja mjera;
- način sprečavanja nenamjernog unošenja, širenja i kontrole puteva unošenja invazivnih stranih vrsta;
- dugoročne ciljeve za kontrolu nenamjernog unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta; i
- indikatore praćenja i realizacije akcionog plana.

Nakon pripreme akcionog plana organ uprave organizuje javnu raspravu i dužan je da obavijesti zainteresovane organe i organizacije i zainteresovanu javnost i Komisiju o načinu, roku i mjestu javnog uvida, načinu dostavljanja primjedbi i mišljenja, vremenu i mjestu održavanja javne rasprave na internet stranici organa uprave i/ili putem štampanih medija.

Akcioni plan donosi se na period od šest godina.

Prilikom pripreme akcionog plana, organ uprave sarađuje sa nadležnim organima država iz regiona u cilju uskladjivanja akcionih planova, ukoliko se radi o invazivnim stranim vrstama koje se mogu unositi i širiti putevima koji su povezani sa drugim državama iz okruženja.

Plan upravljanja invazivnim stranim vrstama koje izazivaju zabrinutost

Član 19

Invazivnim stranim vrstama koje se nalaze na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji i za koje je utvrđeno da su široko rasprostranjene na području Crne Gore, upravlja se na osnovu plana upravljanja invazivnim stranim vrstama (u daljem tekstu: plan upravljanja).

Plan upravljanja priprema organ uprave u saradnji sa Komisijom.

Plan upravljanja donosi Ministarstvo, uz prethodno pribavljena mišljenja organa državne uprave nadležnih za poslove pomorstva i poljoprivrede.

Plan upravljanja sadrži:

- mjere koje će sprovoditi na invazivnim stranim vrstama, radi smanjivanja na najmanju moguću mjeru njihovog uticaja na biodiverzitet, usluge ekosistema, zdravlje ljudi ili životnu sredinu;
- postupke (fizičke, hemijske ili biološke) za iskorjenjivanje, suzbijanje ili sprečavanje širenja invazivne strane vrste, uključujući i postupke kojima će se povećati otpornost ekosistema od uticaja invazivnih stranih vrsta;
- način primjene mjera, radi zaštite zdravlja ljudi i životne sredine i zaštiti dobrobiti životinja ako se radi o životinjama;

- subjekte zadužene za realizaciju i praćenje mjera upravljanja invazivnim stranim vrstama, uključujući i uticaj mjera na neciljne vrste i staništa;
- vremenske rokove za sprovođenje mjera.

Nakon pripreme plana upravljanja, organ uprave organizuje javnu raspravu i dužan je da obavijesti zainteresovane organe i organizacije i zainteresovanu javnost i Komisiju o načinu, roku i mjestu javnog uvida, načinu dostavljanja primjedbi i mišljenja, vremenu i mjestu održavanja javne rasprave na internet stranici organa uprave i/ili putem štampanih medija.

Plan upravljanja donosi se na period od šest godina.

Revizija plana upravljanja može se vršiti nakon pojave nove invazivne strane vrste u roku od 18 mjeseci od dana ažuriranja liste invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji.

Kao mjera iskorjenjavanja suzbijanja ili sprečavanja širenja već prisutnih invazivnih stranih vrsta, može se dozvoliti komercijalna upotreba invazivnih stranih vrsta uz sprovođenje odgovarajućih mjera kako bi se izbjeglo dalje širenje.

Ako postoji opasnost da će se invazivna strana vrsta koja se nalazi na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji proširiti na drugu državu, o tome se odmah obavještava druga država i/ili Evropska komisija, radi sprovođenja zajedničkih mjera.

Obnova oštećenih ekosistema

Član 20

Oštećeni, ugroženi ili uništeni ekosistem od invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, obnavlja se sprovođenjem mjera obnove ekosistema koje utvrđuje organ uprave, u saradnji sa Komisijom i organom državne uprave nadležnim za poslove poljoprivrede.

Mjere obnove ekosistema sprovode se radi:

- povećanja sposobnosti oštećenog ekosistema;
- sprečavanja ponovnog unošenja i širenja stranih vrsta.

Mjere obnove ekosistema sprovodi pravno lice iz člana 17 ovog zakona.

Mjere obnove ekosistema neće se sprovesti ukoliko se utvrdi da su troškovi sprovođenja mjera visoki i nesrazmjerni u odnosu na koristi ekosistema.

Troškove obnove sprovođenja mjera iskorjenjivanja invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost, kada nije moguće utvrditi fizičko ili pravno lice koje je prouzrokovalo širenje invazivne strane vrste, padaju na teret budžeta.

Praćenje stanja invazivnih stranih vrsta

Član 21

Praćenje stanja invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, vrši se na osnovu godišnjeg plana monitoringa invazivnih stranih vrsta (u daljem tekstu: plan monitoringa), koji donosi Vlada Crne Gore do 31. decembra tekuće godine za narednu godinu.

Plan monitoringa naročito sadrži:

- način praćenja, brojnost, rasprostranjenost, puteve unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta na teritoriji Crne Gore;
- dinamiku realizacije plana;
- način sprovođenja plana.

Plan monitoringa sprovodi organ uprave.

Za pojedine poslove monitoringa organ uprave može angažovati pravna i fizička lica koja ispunjavaju uslove u pogledu kadra i opreme za vršenje poslova monitoringa, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita prirode.

Sredstva za sprovođenje plana monitoringa obezbjeđuju se iz budžeta.

Izvještaj o sprovođenju plana monitoringa

Član 22

Godišnji izvještaj o sprovođenju plana monitoringa sačinjava organ uprave na osnovu podataka prikupljenih sprovođenjem monitoringa.

Godišnji izvještaj iz stava 1 ovog člana, naročito sadrži podatke o rezultatima praćenja stanja invazivnih stranih vrsta, njihovoj rasprostranjenosti, mjerama koje treba preduzeti u cilju sprečavanja unošenja i daljeg širenja invazivnih stranih vrsta.

Godišnji izvještaj iz stava 1 ovog člana, sastavni je dio informacije o stanju životne sredine, koja se izrađuje u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine.

Izveštavanje Evropske komisije

Član 23

Organ uprave na osnovu podataka prikupljenih sprovođenjem monitoringa i drugih prikupljenih podataka sačinjava šestogodišnji izvještaj koji se dostavlja Evropskoj komisiji.

Izveštaj iz stava 1 ovog člana sadrži:

- način sprovođenja plana monitoringa;
- podatke o rasprostranjenosti invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Evropskoj uniji, a koje su prisutne na području Crne Gore, uključujući informacije o migracijama ili razmnožavanju;
- informacije o vrstama koje se smatraju invazivnim stranim vrstama koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori;
- mjere koje su sprovedene prema akcionom planu iz člana 18 ovog zakona;
- podatke koji se odnose na sprovedene mjere iskorjenjivanja na teritoriji Crne Gore, kao i njihov uticaj na ne ciljane vrste;
- broj izdatih dozvola i svrhu korišćenja stranih i invazivnih stranih vrsta za koje su izdate dozvole;
- informacije o učešću javnosti u postupku pripreme planova i dozvola izdatih u skladu sa ovim zakonom;
- podatke o izvršenim inspekcijskim pregledima i kontrolama drugih nadležnih organa uprave;
- informacije o troškovima za sprovođenje mjera u skladu sa ovim zakonom.

Baza podataka o stranim i invazivnim stranim vrstama

Član 24

O stranim i invazivnim stranim vrstama koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, organ uprave vodi bazu podataka.

Baza podataka je sastavni dio Informacionog sistema zaštite životne sredine.

Baza podataka sadrži podatke o:

- prisutnosti i rasprostranjenosti stranih i invazivnih stranih vrsta u kartografskom (gis) obliku;
- procjeni rizika invazivnosti strane vrste;
- putevima unošenja;
- mjerama upravljanja i iskorjenjivanja vrsta; i
- pojavi novih stranih i invazivnih stranih vrsta.

Prekogranična saradnja

Član 25

Ako postoji mogućnost prekograničnog uticaja od invazivnih stranih vrsta, organ uprave sarađuje sa nadležnim organima susjednih država u pogledu sprečavanja unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta u skladu sa potvrđenim međunarodnim sporazumima.

Postupanje nadležnih organa prilikom unošenja stranih i invazivnih stranih vrsta

Član 26

Strane vrste i invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, mogu se unositi u Crnu Goru samo preko određenih graničnih prelaza, na kojima je organizovana veterinarska i fitosanitarna kontrola.

Prilikom kontrole pošiljke koja sadrži strane vrste i invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji i dokumentacije koja je prati, granični veterinarski, odnosno granični fitosanitarni inspektor daje odobrenje ili zabranjuje unos robe u carinsko područje, u skladu sa posebnim propisom.

Carinski organ prilikom službenih kontrola pri unošenju pošiljke, provjerava da li je invazivna strana vrsta ili sadrži invazivne strane vrste, sa liste vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, odnosno pripadaju li robi koja je obuhvaćena oznakama kombinovane nomenklature i da li posjeduju odobrenja za unos robe u carinsko područje.

Ako se na osnovu kontrole iz stava 2 ovog člana, utvrdi da uvoznik ne posjeduje propisanu dokumentaciju, granični veterinarski inspektor odnosno granični fitosanitarni inspektor donosi rješenje o vraćanju ili uništavanju pošiljke, u skladu sa posebnim propisom.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, granični veterinarski inspektor, odnosno granični fitosanitarni inspektor privremeno oduzima strane, odnosno invazivne strane vrste, do donošenja rješenja o vraćanju ili uništavanju pošiljke.

Privremeno oduzete strane i invazivne strane vrste, privremeno se smještaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita prirode, do donošenja odluke o daljem postupanju.

Troškove provjere, privremenog smještaja, uništenja i/ili vraćanja strane ili invazivne strane vrste snosi uvoznik, odnosno lice odgovorno za pošiljku.

Tranzit stranih i invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, preko teritorije Crne Gore, može se dozvoliti ako pošiljku prati propisana dokumentacija u skladu sa zakonom i dozvola odnosno saglasnost zemlje uvoza.

Taksonomska pripadnost strane i invazivne strane vrste

Član 27

Pravno ili fizičko lice koje unosi stranu ili invazivnu stranu vrstu u Crnu Goru, dužno je da carinskom organu podnese dokaz o taksonomskoj pripadnosti te vrste.

Ako se prilikom sprovođenja kontrola iz člana 26 ovog zakona, ukaže potreba određivanja strane ili invazivne strane vrste koja je predmet kontrole, carinski organ će zatražiti od organa uprave mišljenje o taksonomskoj pripadnosti te vrste.

Nadzor

Član 28

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ uprave nadležan za poslove inspeksijskog nadzora u skladu sa zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor.

Inspeksijski nadzor nad stranim i invazivnim stranim vrstama na graničnim prelazima vrše veterinarska i fitosanitarna inspekcija u skladu sa posebnim propisima.

Inspekcijski nadzor nad stranim i invazivnim stranim vrstama koje se unose u morsku sredinu putem balastnih tankova na brodovima vrše inspektori sigurnosti plovidbe, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje zaštita mora od zagađivanja sa plovniha objekata.

Prava i dužnosti ekološkog inspektora

Član 29

U vršenju poslova inspekcijskog nadzora ekološki inspektor kontroliše naročito:

- da li se unošenje strane vrste u prirodu, koja se ne nalazi na listi dozvoljenih stranih vrsta, vrši u skladu sa uslovima datim u dozvoli organa uprave;
- da li se uzgoj u zatvorenom sistemu strane vrste koja se ne nalazi na listi dozvoljenih stranih vrsta, vrši uz dozvolu organa uprave i u skladu sa uslovima datim u dozvoli;
- da li se invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, koriste u naučne svrhe, ex-situ očuvanje ili proizvodnju medicinskih proizvoda, vrši uz dozvolu organa uprave i u skladu sa uslovima datim u dozvoli;
- da li je organu uprave podnešen izvještaj o korišćenju invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, u skladu sa dozvolom za korišćenje invazivne strane vrste u naučne svrhe, ex-situ očuvanje ili proizvodnju medicinskih proizvoda;
- da li se invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, koriste u skladu sa dozvolom organa uprave za korišćenje invazivne strane vrste sa utvrđenim javnim interesom;
- da li je organu uprave podnešen izvještaj o korišćenju invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, u skladu sa dozvolom za korišćenje invazivne strane vrste, sa utvrđenim javnim interesom.

Ovlašćenja ekološkog inspektora

Član 30

U vršenju inspekcijskog nadzora ekološki inspektor je obavezan da, kada utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis, preduzme sljedeće upravne mjere i radnje:

- zabrani uzgoj u zatvorenom sistemu strane vrste koja se ne nalazi na listi dozvoljenih stranih vrsta, ako se vrši bez dozvole organa uprave ili protivno uslovima datim u dozvoli;
- zabrani korišćenje invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, u naučne svrhe, ex-situ očuvanja ili proizvodnju medicinskih proizvoda, ako se koriste bez dozvole organa uprave ili protivno uslovima datim u dozvoli;
- naredi podnošenje izvještaja o korišćenju invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, organu uprave u skladu sa dozvolom za korišćenje invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, u naučne svrhe, ex-situ očuvanje ili proizvodnju medicinskih proizvoda;
- zabrani korišćenje invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, ako se koriste bez dozvole organa uprave za korišćenje invazivne strane vrste, sa utvrđenim javnim interesom ili protivno uslovima datim u dozvoli;
- naredi podnošenje izvještaja o korišćenju invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji organu uprave, u skladu sa dozvolom za korišćenje invazivne strane, sa utvrđenim javnim interesom.

Prava i obaveze carinskog organa

Član 31

U vršenju poslova carinski organ je obavezan da kontroliše da li se:

- unošenje strane vrste i invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji vrši uz dozvolu organa uprave;
- tranzit strane vrste i invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji preko teritorije Crne Gore, vrši uz propisanu dokumentaciju u skladu sa zakonom i uz dozvolu odnosno saglasnost zemlje uvoza.

Kaznene odredbe

Član 32

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) vrši unošenje stranih vrsta u prirodu, koje se ne nalaze na listi dozvoljenih stranih vrsta i na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, bez dozvole, odnosno suprotno uslovima za unošenje stranih vrsta u prirodu sadržanih u dozvoli koju izdaje nadležni organ uprave (član 6 st.1 i 8);
- 2) vrši uzgoj stranih vrsta u zatvorenom sistemu koje se ne nalaze na listi dozvoljenih stranih vrsta i na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, bez dozvole organa uprave (član 7 stav 1);
- 3) invazivne strane vrste koje se nalaze na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, unosi na područje Crne Gore u naučne svrhe, ex-situ očuvanja ili proizvodnje medicinskih proizvoda, bez dozvole nadležnog organa (član 11 stav 1);
- 4) invazivne strane vrste koje se nalaze na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, drži u naučne svrhe, ex-situ očuvanja ili proizvodnje medicinskih proizvoda, bez dozvole nadležnog organa (član 11 stav 1);
- 5) invazivne strane vrste koje se nalaze na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, uzgaja i/ili razmnožava u naučne svrhe, ex-situ očuvanja ili proizvodnje medicinskih proizvoda, bez dozvole nadležnog organa (član 11 stav 1);
- 6) invazivne strane vrste koje se nalaze na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, prevozi unutar Crne Gore u naučne svrhe, ex-situ očuvanja ili proizvodnje medicinskih proizvoda, bez dozvole nadležnog organa (član 11 stav 1);
- 7) invazivne strane vrste koje se nalaze na listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, upotrebljava ili razmjenjuje u naučne svrhe, ex-situ očuvanja ili proizvodnje medicinskih proizvoda, bez dozvole nadležnog organa (član 11 stav 1);
- 8) ne obilježi invazivne strane vrste životinja koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita prirode (član 11 stav 6);
- 9) ne podnese organu uprave izvještaj o korišćenju invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji, u skladu sa dozvolom za korišćenje invazivne strane vrste u naučne svrhe, ex-situ očuvanje ili proizvodnju medicinskih proizvoda (član 11 stav 14);
- 10) ne podnese organu uprave izvještaj o korišćenju invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, u skladu sa dozvolom za korišćenje invazivne strane, sa utvrđenim javnim interesom (član 12 stav 14).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 eura do 4.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana, kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 250 eura do 4.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 1.000 eura do 12.000 eura.

Podzakonski akti

Član 33

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Donošenje Akcionog plana i Plana upravljanja

Član 34

Akcionni plan iz člana 18 ovog zakona donijeće se najkasnije u roku od tri godine od dana donošenja liste invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji.

Plan upravljanja iz člana 19 ovog zakona donijeće se u roku od 18 mjeseci od dana donošenja liste invazivnih stranih vrsta, koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji.

Zalihe stranih vrsta

Član 35

Strane vrste životinja koje se drže u nekomercijalne svrhe i koje su unijete u Crnu Goru do stupanja na snagu ovog zakona i za koje se utvrdi da su invazivne vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, mogu se držati pod uslovom:

- da su bile kućni ljubimci; i
- da se drže u zatvorenom sistemu gdje su preduzete sve potrebne mjere kako bi se spriječilo njihovo razmnožavanje ili bijeg.

Zalihe stranih vrsta koje se koriste u komercijalne svrhe i koje su unijete u Crnu Goru, za koje se od dana stupanja na snagu ovog zakona utvrdi da su invazivne vrste koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji u periodu od dvije godine od dana donošenja liste invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji, mogu se:

- držati živi primjerci ili reproduktivni djelovi tih vrsta i prevoziti u zatvorenom sistemu, radi njihove prodaje ili predaje, istraživanja, ex-situ očuvanja ili proizvodnje medicinskih proizvoda, uz preduzimanje odgovarajućih mjera kako bi se spriječilo njihovo razmnožavanje ili bijeg; ili
- uništiti odnosno usmrtiti na human način radi uništavanja zaliha.

Započeti postupci

Član 36

Postupci koji su započeti do dana početka primjene ovog zakona, koji se odnose na strane vrste, okončaće se po propisima koji su važili do dana početka primjene ovog zakona.

Početak primjene

Član 37

Odredbe člana 12 stav 11, člana 15 stav 5, člana 16 stav 2, člana 19 stav 9 i člana 23 ovog zakona, primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 38

Danom početka primjene ovog zakona prestaju da važe odredbe čl. 77 i 78 Zakona o zaštiti prirode ("Službeni list CG", broj 54/16).

Stupanje na snagu

Član 39

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 1. marta 2021. godine.

- * U ovaj zakon prenesena je Uredba (EU) 1143/2014 Evropskog parlamenta i Vijeća od 22. oktobra 2014. godine o sprječavanju i upravljanju unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta

IZVJEŠTAJ
O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI O TEKSTU
NACRTA ZAKONA O STRANIM I INVAZIVNIM STRANIM VRSTAMA

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je, u skladu sa Uredbom o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona ("Sl. list CG", br. 12/12), dana 27.aprila 2018. godine obavijestilo zainteresovanu javnost da je pokrenulo postupak javne rasprave za Nacrt zakona o stranim i invazivnim stranim vrstama.

Tekst Nacrta zakona je bio postavljen na web stranicama Ministarstva održivog razvoja i turizma, portalu e-Uprave i Arhus centara. Ministarstvo je ovim objavljivanjem uputilo poziv građanima, stručnim i naučnim institucijama, državnim organima, strukovnim udruženjima, nevladinim organizacijama, medijima i drugim zainteresovanim organizacijama i zajednicama da se uključe u javnu raspravu i daju svoje prijedloge, primjedbe i sugestije na tekst Nacrta zakona o stranim i invazivnim stranim vrstama. Zainteresovani subjekti su svoje komentare, mišljenja, primjedbe i sugestije mogli dostaviti u pisanoj ili elektronskoj formi do 7. juna 2018.godine Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

Javna rasprava je počela 27. aprila i trajala do 7. juna 2018. godine.

Javna rasprava u formi tribine održana je 18. maja 2018. godine, u prostorijama Ministarstva održivog razvoja i turizma. U svojstvu predlagača zakona, učestvovala su:

- Slavica Braunović, samostalna savjetnica u Ministarstvu održivog razvoja i turizma
- Maja Raičević, samostalna savjetnica u Ministarstvu održivog razvoja i turizma
- Jelena Radević, savjetnica u Ministarstvu održivog razvoja i turizma
- Milena Bataković, samostalna savjetnica u Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine.

Pored predstavnica Ministarstva, javnoj tribini su prisustvovali predstavnici Agencije za zaštitu prirode i životne sredine i NVO Centra za zaštitu i proučavanje ptica. Takođe, javnoj tribini je prisustvovao i Til Dieterich, ekspert za oblast zaštite prirode u Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

Tokom trajanja javne rasprave nije bilo dostavljenih komentara, mišljenja i sugestija od strane zainteresovane javnosti, zainteresovanih organa i organizacija.

Donošenje Zakona o stranim i invazivnim stranim vrstama predviđeno je u cilju stvaranja adekvatnog zakonskog mehanizma za upravljanje, sprečavanje unošenja i širenja stranih i invazivnih stranih vrsta koje mogu nanijeti štetu prirodnom ekosistemu u Crnoj Gori.

Predmet ovog zakona je sprečavanje unošenja i širenja, kao i upravljanje stranim i invazivnim stranim vrstama biljaka životinja i gljiva, kako bi se spriječio, ublažio i sveo na najmanju moguću mjeru štetan uticaj njihovog namjernog i nenamjernog unošenja i širenja, na biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi.